

Bij eindtijdboek 'Wake Up!' is alle realisme uit het zicht verdwenen

De kerk heeft twintig eeuwen lang cruciale informatie achtergehouden, stellen twee auteurs uit evangelische kring in het lijvige boek *Wake up!* De laatste bazuin zal weldra klinken, geloven zij.

Recensie

Tjerk de Reus

Het is een hype geworden, het boek dat de Nederlandse Arno Lamm en de Belg Emile-André Vanbeckevoort samen hebben geschreven. Hun *Wake Up!*, een boek over 'Gods profetische kalender in tijdslijnen en feesten', is al aan de zevende druk toe. Zij claimen de bijbelse toekomstverwachting te schetsen, op grond van de 'Hebreeuwse achtergrond' van het christendom.

Het leeuwendeel van het vijftiende pagina's tellende boek is gewijd aan de joodse voorjaars- en najaarsfeesten, die volgens de auteurs informatie bevatten over de gang van zaken in eindtijd.

Letting op de vele reacties op internet, lijkt het aannemelijk dat vooral evangelische én behoudend reformatorische christenen zich aangesproken voelen door *Wake Up!*. Dat is wel verklaarbaar, want in het evangelische levensgevoel zit vanouds een sterke fascinatie voor de eindtijd. In het verleden werd Hall Lindsey bejubeld, die in zijn publicaties een fantasierijke blauwdruk gaf van het 'laatste der dagen'. Dat diens profetieën allemaal door de tijd zijn ingehaald, stilde de honger naar eindtijdachtige voorspellingen niet.

Dwarsverbanden

Vooral rond de stichting Het Zoeklicht, een subcultuur in evangelisch Nederland, wordt de eindtijd gepromoot als een onmisbaar geloofsartikel, met veel belangstelling voor dwarsverbanden tussen profetieën en de actualiteit (vooral rond de staat Israël). In *Wake Up!* wordt die lijn voortgezet, opnieuw met breed uitgemeten zekerheid dat het 'nu bijna gaat gebeuren'. Ook bevindelijk-gereformeerden zijn geraakt door dit boek. Hoewel de drang tot speculatie over de eindtijd hen vreemd is, zal het hen aanspreken dat er bij Lamm en Vanbeckevoort hoge kwalificaties gelden voor het 'ware geloof', dat aan bepaalde kenmerken moet voldoen. De auteurs, die uitvoerig schrijven over de joodse feesten, vinden dat het vooral moet gaan om de 'doorleving' van die cruciale momenten in

de jaarkring van het Oude Israël, en dat is voor bevindelijke gelovigen een herkenbare insteek.

Hoe zit dit boek in elkaar? Het is niet gemakkelijk er grip op te krijgen, omdat een heldere inleiding ontbreekt. Als je naar de inhoudsopgave kijkt, met zo'n 175 hoofdstuktitels, word je niet veel wijzer. Maar eenmaal aan het lezen, ontdek je al snel dat dit boek bepaald wordt door enkele hoofdmotieven.

Zo zijn de auteurs ervan overtuigd dat de kerk twintig eeuwen lang cruciale informatie niet heeft 'vrijgegeven' en dat dit ertoe leidde dat er al die eeuwen gedwaald is in theologische formules en kerkelijke tradities. De auteurs komen er maar zeer oppervlakkig toe om met die theologische tradities in gesprek te zijn, en als ze een poging doen, blijkt al snel dat ze niet over theologische vakkennis beschikken. In hun honderden voetnoten beroepen ze zich nauwelijks op deugdelijke vakliteratuur; ze verwijzen vooral naar Amerikaanse eindtijdenkers. Maar om een echt gesprek met de theologische traditie gaat het hen ook niet. Ze willen simpelweg van twintig eeuwen theologie af zijn, om ruim baan te geven aan hun eigen interpretaties. Om de lezer voor dat standpunt te winnen, wordt de hoogmoedige kerkelijke houding jegens het joodse volk uitvoerig beschreven, met de suggestie dat de inhoudelijke theologie dan ook niet kan deugen.

Het is opmerkelijk dat de auteurs van *Wake Up!* expliciet afstand nemen van het protestantse *sola scriptura* (alleen de Schrift). Om 'Gods waarheid' te reconstrueren gebruiken ze ook een veelheid aan joodse bronnen, waaronder de Talmode. Bovendien zijn de reguliere bijbelvertalingen volgens de auteurs misleidend, omdat ze het zicht benemen op de 'Hebreeuwse context'.

Mantra

Dat het Nieuwe Testament in het Grieks is geschreven, lijken ze bijna jammer te vinden. Want het 'Griekse denken' is debet aan veel kwaad en duisternis in de kerken. Deze vaststelling wordt hier gëtealeerd als een nieuwe vondst, maar feitelijk is dit al anderhalve eeuw een punt van diepgaande theologische reflectie in de kerken en onder

De Torah-rol wordt geheven bij het Pesach-feest in Jeruzalem. Dit joodse feest is het startpunt van het geloofleven van een christen, aldus *Wake Up!*, om je te ontwikkelen tot een volwassen discipel. Foto: EPA

theologen. Over het Grieks-Romeinse denkklimaat, dat inderdaad van betekenis was voor de ontwikkeling van de christelijke theologie, zou je genuanceerd en met kennis van zaken over moeten oordelen, maar dat doen de auteurs nu precies niet. Als een mantra herhalen ze dat het

Het komt erop neer dat in 2015 waarschijnlijk grote dingen staan te gebeuren

Griekse denken verziend werkte. Hoog tijd dus om het ware zicht te openen op Gods gedetailleerde plannen en gecodeerde 'tijdslijnen'.

Hoewel veel profetieën uit de Bijbel lastig te interpreteren lijken, is het aan 'de verstandigen' gegeven ze te verstaan, als de eindtijd eenmaal is aangebroken, citeren de auteurs het boek Daniël. Dit hebben

ze dan ook 'graag ter harte genomen.' Het brengt hen ertoe om een gedetailleerde *roadmap* van de toekomst te ontvouwen met 'Gods programma', aan de hand van verborgen codes in de feesten van Israël.

Ze vinden dat je zelfs opsporingsmethoden van Scotland Yard kan benutten om geheime boodschappen in de Bijbel te ontrafelen. Ze aarzelen geen moment bij hun vele speculatieve berekeningen, want Gods tijden zijn 'mathematisch precies'. Het komt erop neer dat in 2015 waarschijnlijk grote dingen staan te gebeuren: de 'opname van de gemeente', in september. Je moet dus 'gereked zijn', want dan zal de 'laatste bazuin' klinken. Hóe die klinkt, leggen de auteurs ook uit, met alle toonsoorten erbij.

De sfeer in het boek is niet vrij van subtiele dwang. Voortdurend wordt een dreigend sfeer gecreëerd, met als hamvraag: aan welke kant sta jij? Aan de lezer wordt uitgelegd 'dat we geen keus hebben'. Wat dit betekent, komt vooral neer op een innerlijke, spirituele houding: bidden, puzzelen met bijbelgegevens en uitzien naar signalen naar Jezus' wederkomst. Dat het christenzijn ook een diepe betrokkenheid bij

deze wereld zou kunnen inhouden, in de zin van streven naar 'recht en gerechtigheid', speelt in dit boek geen enkele rol - terwijl het toch een kernthema is in het door de auteurs zo geadoreerde oude Israël. Al met al vertoont de uitkomst van dit boek opvallend veel overeenkomst met het gewraakte Griekse denken: de aarde waarop wij leven, de rechtvaardige samenleving, het milieu, het lijden van de mensheid - het doet er eigenlijk niet meer toe.

Per saldo is *Wake Up!* een nieuwe variant van iets wat we al heel lang kennen: een apocalyptische vorm van geloven, die zijn aantrekkingskracht vooral te danken heeft aan gevoelens van angst en onzekerheid in het huidige wereldtij. *Wake Up!* legt de focus bij de eindtijd, om te kunnen ontsnappen aan het hier en nu en aan de paradoxen van het geloof, door korte metten te maken met vragen en twijfels, onvolkomenheid en raadselen. Maar daarmee is ook alle realisme uit het zicht verdwenen.

Wake up! Een herontdekking van Gods profetische kalender in tijdslijnen en feesten. Door Arno Lamm en Emile-André Vanbeckevoort. Het Zoeklicht, 24,95 euro

Te grote conclusies

Ds. Orlando Bottenbley: auteurs van boek begeven zich op glad ijs

Baptistenpredikant Orlando Bottenbley van de Bethelgemeente in Drachten is het boek *Wake Up!* op dit moment ook aan het lezen. Hij wil het zelf grondig bestuderen omdat „het een boek is dat veel mensen bezighoudt en zoveel vragen oproept”. Bottenbley is zeer kritisch op het boek. „Ik vind dat de auteurs zich op glad ijs begeven. Er worden te grote conclusies getrokken op basis van bepaalde vooronderstellingen

die men vervolgens niet hard kan maken en ze niet goed onderbouwen. Zo hoort een exegete niet gedaan te worden. De indruk wordt gewekt dat de schrijvers precies op de hoogte zijn van Gods plan en dat vind ik gevaarlijk. Er worden verwachtingen bij lezers gewekt die niet waar te maken zijn.” Toch heeft hij niet de houding om zich tegen het 'boek af te zetten'. Hij vindt dat het positiever is om er een ander geluid

tegenover te zetten dat mensen wel helpt om bijbelse vraagstukken te begrijpen. Bottenbley wijst op het tegenwicht van de Messiasbelijdende Joodse theoloog Michael Brown, *60 vragen van christenen over stromingen, opvattingen & tradities binnen het Jodendom*, een boek dat ook door Het Zoeklicht is uitgegeven. „Ik lees dit boek op dit moment en in de visie van Brown kan ik me veel beter vinden. Zijn antwoorden ondergraven veel bewerin-

gen uit *Wake Up!*” Er wordt nu geprobeerd om Brown uit te nodigen voor een lezing in Drachten. „Daar zijn we de contacten nu voor aan het leggen.” Dat het onderwerp 'eindtijd' leeft, blijkt ook door andere publicaties, en bijeenkomsten in Fryslân. Zo zijn er volgende maand in Bolsward in Het Keerpunt liefst vier avonden gepland rond het boek *De Koning komt!* van Jeep van der Schoot, dat gaat over het bijbelboek Open-

baring. In het Fries Congres Centrum in Drachten houdt bijbelleraar Frank Ouweneel vanavond weer zijn jaarlijkse Eindtijd-bijbelstudie op verzoek van Regionale Christengemeente Bethanië in Drachten. Hier worden drie- tot vierhonderd mensen verwacht. Dezelfde ontwikkelingen als in Nederland zijn gaande in Vlaanderen. In België is vandaag een uitverkochte themadag in Heverlee over het boek *Wake Up!*